

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

21 JANUARI 1998

WETSVOORSTEL

**tot opheffing van de wet van
15 februari 1993 tot oprichting
van een Centrum voor gelijkheid
van kansen en voor
racismebestrijding**

(Ingediend door de heren Francis Van den Eynde, Joris Huysentruyt en Filip De Man)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel heeft ten doel de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding op te heffen.

Dit centrum is de voortzetting van het Koninklijk commissariaat voor de migranten, waarvan de oprichting naar onze mening reeds een vergissing was. Het commissariaat werd in 1989 opgericht en kreeg de opdracht het zogenaamde racisme te bestrijden en de integratie van de vreemdelingen en de multiculturele maatschappij te bevorderen. De aanleiding voor de oprichting ervan was niet dat er racistische excessen zoals pogroms te betreuren waren, maar wel dat het Vlaams Blok bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 een behoorlijk succes had behaald. Met andere woorden, dit initiatief van de regering had niet zozeer het welzijn van de vreemdelingen op het oog, dan wel de bestrijding van een oppositiepartij, op kosten van de belastingbetaler.

Toen het Koninklijk commissariaat na vier jaar verdween, omdat het slechts voor een beperkte

(*) Vierde zitting van de 49de zittingsperiode

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

21 JANVIER 1998

PROPOSITION DE LOI

**abrogeant la loi
du 15 février 1993 créant
un Centre pour l'égalité
des chances
et la lutte contre le racisme**

(Déposée par MM. Francis Van den Eynde, Joris Huysentruyt et Filip De Man)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition a pour objet d'abroger la loi du 15 février 1993 créant un centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

Ce centre a pris la succession du commissariat royal à la politique des immigrés, dont la création était, selon nous, déjà une erreur. Ce commissariat a été créé en 1989 et a reçu pour mission de lutter contre le racisme et de promouvoir l'intégration des étrangers et la société multiculturelle. En fait, il a été créé, non pas parce qu'il y avait lieu de déplorer des excès racistes tels que des pogroms, mais parce que le *Vlaams Blok* avait remporté un succès appréciable lors des élections communales de 1988. En d'autres termes, cette initiative du gouvernement visait bien moins à garantir le bien-être des étrangers qu'à combattre un parti de l'opposition, et ce, aux frais du contribuable.

Lorsque le Commissariat royal disparut après quatre ans, parce qu'il n'avait été créé que pour un terme

(*) Quatrième session de la 49ème législature

termijn voor was opgericht, was het succes van het Vlaams Blok niet achter de rug, integendeel. De wet van 15 februari 1993 voorzag dan ook in de vervanging van het Koninklijk commissariaat voor de migranten door het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

Het minste wat van dit centrum gezegd kan worden, is dat de werking ervan haaks staat op de democratische principes. Om dit aan de kaak te stellen, dienen wij er echter eerst uw aandacht op te vestigen dat het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding een dienst van de Eerste Minister is en dat de directeur ervan bij koninklijk besluit benoemd wordt. Er bestaat dus geen enkele twijfel over dat deze directeur een ambtenaar is en zich als een ambtenaar dient te gedragen.

De hoogste rechtscolleges hebben weliswaar bevestigd dat ambtenaren in principe, net als alle andere burgers, de grondwettelijke vrijheden genieten, onder meer de vrijheid van meningsuiting en van politieke overtuiging. Algemeen wordt echter ook aanvaard, dat het statuut omwille van het algemeen belang zekere beperkingen aan deze vrijheden aanbrengt, die de ambtenaar vrijwillig op zich neemt op het ogenblik dat hij zijn ambt aanvaardt.

Uit het ambtenarenstatuut spruiten verplichtingen voort die aangeduid worden als de ambtelijke deontologie. In de rechtsleer onderscheidt men twee grote plichten: de plicht tot terughoudendheid en de plicht tot neutraliteit. Jan Velaers, hoogleraar aan de UFSIA en aan de UFSAL, stelt duidelijk dat de ambtenaar zich dient te onthouden van uitingen die de gebruikers van de openbare dienst zouden doen twifelen aan de onpartijdigheid van de dienst. Hij voegt er zelfs aan toe dat op de ambtenaar een verplichting tot terughoudendheid rust, ook buiten de uitoefening van zijn ambt, en dat de ambtenaar ten opzichte van het publiek niet de indruk mag wekken dat de dienst waarvan hij deel uitmaakt, een bepaalde politieke of levensbeschouwelijke overtuiging deelt, bevoordeelt of promoot.

Vermits het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zich met de regelmaat van een klok in het politieke debat mengt, treedt het de deontologie waar ambtenaren zich aan dienen te houden, duidelijk met voeten. Een paar voorbeelden zullen volstaan om dit aan te tonen.

Het centrum bestrijdt bijna dagelijks met zoveel woorden de stellingname van het Vlaams Blok, een politieke partij die nochtans behoorlijk in het Parlement vertegenwoordigd is. Dit wordt door het centrum overigens openlijk toegegeven. Welnu, het kan niet dat ambtenaren, waarvan verwacht mag worden dat zij zich neutraal opstellen, zich bij de uitoefening van hun functie het recht toeëigenen een deel van de publieke opinie te bestrijden.

Maar er is meer: het centrum lobbyt nu al enkele jaren voor het zeer omstreden stemrecht voor niet-

limité, le *Vlaams Blok* n'avait pas fini d'engranger des succès, au contraire. Aussi la loi du 15 février 1993 remplaça-t-elle le Commissariat royal à la politique des immigrés par le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

Le moins que l'on puisse dire de ce centre est que son fonctionnement n'est guère respectueux des principes démocratiques. Avant de démontrer, il nous faut cependant d'abord mettre en exergue le fait que le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme est un service du premier ministre et que son directeur est nommé par arrêté royal. Il ne fait donc aucun doute que ce directeur est un fonctionnaire et doit se comporter comme tel.

Les hautes juridictions ont certes confirmé que les fonctionnaires jouissent en principe, tout comme les autres citoyens, des libertés constitutionnelles, notamment de la liberté d'expression et de conviction politique, mais qu'il est aussi universellement admis que le statut de fonctionnaire apporte à ces libertés, eu égard à l'intérêt général, certaines restrictions auxquelles le fonctionnaire souscrit de son plein gré au moment où il accepte sa fonction.

Le statut de fonctionnaire implique des obligations que l'on désigne par l'expression «déontologie administrative». La doctrine distingue essentiellement deux obligations: le devoir de réserve et le devoir de neutralité. Jan Velaers, professeur à l'UFSIA et à l'UFSAL, affirme clairement que le fonctionnaire doit s'abstenir de toute déclaration qui ferait douter les utilisateurs du service public de l'impartialité du service. Il ajoute même qu'un devoir de réserve incombe également au fonctionnaire, y compris en dehors de l'exercice de sa fonction, et que le fonctionnaire ne doit pas donner l'impression au public que le service auquel il appartient soutient, privilégie ou encourage une conviction politique ou philosophique déterminée.

En s'immiscant régulièrement dans le débat politique, le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme enfreint manifestement la déontologie à laquelle sont astreints les fonctionnaires. Quelques exemples suffiront à le démontrer.

Le Centre combat presque quotidiennement et explicitement les prises de position du Vlaams Blok, un parti politique qui est pourtant dûment représenté au Parlement. Le Centre ne s'en cache d'ailleurs pas. Il est inadmissible que des fonctionnaires, dont on peut attendre qu'ils adoptent une attitude de neutralité, s'arrogent le droit de combattre une partie de l'opinion publique.

Mais ce n'est pas tout: depuis quelques années déjà, le Centre fait du lobbying en faveur de l'octroi du droit

Europese vreemdelingen. Ook dit is een rechtstreekse bemoeienis met het politieke beleid van het land en bijgevolg houdt de ambtenaar die zich omtrent deze zaak polemisch opstelt, geen rekening met zijn plicht tot neutraliteit en tot terughoudendheid. Met andere woorden, de ambtenaren van het centrum overtreden systematisch de deontologie van hun ambt.

De tentakels van dit centrum, dat zich klaarblijkelijk ten taak heeft gesteld het politieke denken van de burgers bij te sturen, strekken zich daarenboven zeer ver uit. Het centrum kan zich niet alleen burgerlijke partij stellen in racismeprocessen, maar kan ook klacht indienen tegen vermeende daden van racisme. Met andere woorden, het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding stelt zich regelmatig op als een soort openbaar ministerie van de weldenkendheid, om echte of vermeende dissidentie tegenover deze politieke weldenkendheid op te sporen en in de kiem te smoren. Het centrum kan dus de plaats van het parket innemen.

Ook met het onderwijs bemoeit het centrum zich. Onder impuls van het centrum werd in de meeste Vlaamse scholen een zogenaamd non-discriminatiepact afgesloten, waarin aan deze scholen bepaalde pedagogische standaarden worden opgelegd.

Ook probeert het centrum regelmatig vat op de pers te krijgen. Elk jaar kent het een prijs toe aan een journalist, niet voor de objectiviteit van zijn verslaggeving, maar omdat deze journalist zich flink voor de verwezenlijking van een multiculturele maatschappij heeft ingezet. Met andere woorden, het centrum bestrijdt de objectiviteit die de modale burger toch min of meer van de media mag verwachten.

In een notendop: aangezien de wet van 15 februari 1993 een instelling in het leven riep die het vanuit haar wezen zelf voor ambtenaren onmogelijk maakt een statuut van neutraliteit te eerbiedigen, die daarenboven regelmatig optreedt als een soort parket voor uitzonderingsrechtbanken en die zich dan ook nog moet met onder meer het onderwijs en de pers, dient deze wet zo spoedig mogelijk ongedaan te worden gemaakt, vooral omdat het centrum ten gevolge van zijn zogenaamde zelfstandigheid buiten elke parlementaire controle valt.

Dat dit alles weinig met democratie te maken heeft, staat buiten kijf. In een democratie kan het immers niet dat een regeringsdienst in feite voornamelijk bestaat om een bepaalde politieke mening te bestrijden en de objectiviteit van de pers in het gedrang te brengen, en dat die dienst daarenboven over de bevoegdheden van een politiek parket beschikt.

F. VAN DEN EYNDE
J. HUYSENTRUYT
F. DE MAN

de vote aux étrangers non européens, question très controversée s'il en est. Pareille attitude constituant également une ingérence directe dans la politique du pays, le fonctionnaire qui prend part à cette polémique méconnaît son devoir de neutralité et de réserve. En d'autres termes, les fonctionnaires du Centre enfreignent systématiquement la déontologie de leur fonction..

Qui plus est, ce Centre, qui s'est visiblement fixé pour tâche d'orienter la pensée politique des citoyens, étend très loin ses tentacules. Ce centre peut non seulement se constituer partie civile dans des procès pour racisme, mais il peut également déposer plainte contre des actes présumés racistes. En d'autres termes, le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme s'érige régulièrement en une espèce de ministère public des bien-pensants, en vue de détecter et d'étouffer dans l'oeuf toute dissidence réelle ou prétendue à l'égard de cette orthodoxie politique. Le Centre peut donc se substituer au parquet.

Le Centre se mêle également de l'enseignement. C'est sous son impulsion qu'un «pacte de non discrimination» a été conclu dans la plupart des écoles flamandes, pacte qui leur impose certains modèles pédagogiques.

Le centre tente aussi régulièrement d'avoir prise sur la presse. Chaque année il attribue un prix à un journaliste, non pour la qualité de son reportage, mais parce que ce journaliste s'est fortement engagé en faveur de la l'avènement d'une société multiculturelle. En d'autres termes, le centre lutte contre l'objectivité que le simple citoyen est plus ou moins en droit d'attendre des médias.

En un mot comme en cent: étant donné que la loi du 15 février 1993 a créé un organisme qui, par essence, ne permet pas aux fonctionnaires de respecter un statut de neutralité, qui joue en outre le rôle d'une espèce de parquet pour tribunaux d'exception et qui dès lors se mêle, entre autres, d'enseignement et de presse, il convient d'abroger cette loi le plus rapidement possible et ce, essentiellement, parce qu'en raison de sa soi-disant autonomie, le centre échappe à tout contrôle parlementaire.

Il est évident que l'action de ce centre est loin d'être démocratique. En démocratie, il est en effet inadmissible qu'un service gouvernemental n'existe en fait essentiellement que pour combattre une certaine opinion politique et mettre en péril l'objectivité de la presse et qu'en outre, ce service soit doté des compétences d'un parquet politique.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

De wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, gewijzigd bij de wet van 13 april 1995, wordt opgeheven.

19 december 1997

F. VAN DEN EYNDE
J. HUYSENTRUYT
F. DE MAN

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

La loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, modifiée par la loi du 13 avril 1995, est abrogée.

19 décembre 1997
